

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/80/2024
Identifikačné číslo spisu:	7121210090
Dátum vydania rozhodnutia:	15.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7121210090.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobcu JUDr. Mareka Radačovského, Košice, Žriedlová 3, správcu konkurznej podstaty úpadcu RB, Veľké Kapušany s.r.o., Veľké Kapušany, Zelená 273/36, IČO: 36 602 809, zastúpeného advokátskou kanceláriou ŽOLDOŠ & PARTNERS s.r.o., Košice, Žriedlová 3, IČO: 53 540 964, proti žalovanému PORR s.r.o., Bratislava, Mlynské Nivy 73, IČO: 36 667 102, zastúpeného advokátskou kanceláriou Momentum legal s.r.o., Bratislava, Bazová 6A, IČO: 47 258 586, o zaplatenie 17 542,16 eura s príslušenstvom, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Mestským súdom Košice, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na prejednanie a rozhodnutie sporu je Mestský súd Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice listom z 5. apríla 2024 postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Bratislave podľa § 22 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 (ďalej len „CSP“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP spis predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) na rozhodnutie sporu o príslušnosť. Poukázal na to, že predmetný spor sa začal dňa 5. novembra 2021 na Okresnom súde Košice I, ktorého vecnú a miestnu príslušnosť na konanie žalobca oprel o ustanovenie § 20 písm. d) CSP účinného v čase podania žaloby (t. j. do 31. mája 2023), podľa ktorého platilo, že namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou týchto konaní, okrem sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Ďalej poukázal na ustanovenie § 36 ods. 2 CSP, podľa ktorého sa príslušnosť súdu určuje podľa okolností v čase začatia konania a takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania a prechodné ustanovenie § 471c CSP (k úpravám účinným od 1. júna 2023), podľa ktorého sa konania začaté a právoplatne

neskončené do 31. mája 2023 dokončia na vecne a miestne príslušných súdoch, s výnimkou, ak podľa osobitného predpisu prechádza výkon súdnictva z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Podľa názoru Mestského súdu Bratislava III (ďalej aj „predkladajúci súd“) je nepochybné, že konanie bolo začaté na vecne a miestne príslušnom súde a keďže nebolo právoplatne skončené do 31. mája 2023, je príslušným súdom Mestský súd Košice. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že v čase rozhodnutia Mestského súdu Košice vec postúpiť, mohla táto kauzálna patriť aj na Mestský súd Bratislava III (za iných procesných podmienok). V opačnom prípade by totiž v obdobných prípadoch dochádzalo (podľa názoru predkladajúceho súdu neúnosne, nelogicky a v rozpore so zákonom) k postupovaniu každej sporovej veci, v ktorej nedošlo k otvoreniu pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu, čo je v príkrom rozpore so základnými princípmi CSP (čl. 3 ods. 2, čl. 4 a čl. 17), ako aj so „zámerom dikcie“ ustanovenia § 471c CSP.

3. Najvyšší súd SR ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Košice a Mestskému súdu Bratislava III (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu nie je dôvodný.

4. Zo spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou, ktorá bola doručená na Okresný súd Košice I dňa 8. novembra 2021, domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 17 542,16 eura s príslušenstvom titulom neuhradenej faktúry č. FV170380, vystavenej dňa 10. augusta 2017 a splatnej dňa 8. novembra 2017, ktorou žalobca fakturoval žalovanému odplatu za dodanie diela, dohodnutého v Zmluve o dielo č. ZoD 150.100009/20 z 11. júna 2015 medzi právnym predchodcom žalovaného ako objednávateľom a úpadcom ako zhotoviteľom. Žalobca poukázal na to, že uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 32K/3/2020 z 23. júna 2020 bol na majetok spoločnosti RB, Veľké Kapušany s.r.o. vyhlásený konkurz a žalobca bol ustanovený do funkcie správcu. Uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 123/2020 dňa 29. júna 2020 a od tohto momentu správca nakladá s majetkom úpadcu, čo zahŕňa aj vymáhanie pohľadávok súdnou cestou. Žalovaná pohľadávka je predmetom súpisu majetku úpadcu tvoriaceho všeobecnú podstatu (súpisová zložka č. 2), ktorý bol zverejnený v Obchodnom vestníku č. 188/2020 dňa 30. septembra 2020. Podanie návrhu na Okresný súd Košice I žalobca odôvodnil tým, že podľa § 20 písm. d) CSP je tento súd výlučne miestne príslušný na konanie v spore vyvolanom osobitnou povahou konkurzného konania, ktoré konanie sa rovnako vedie na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 32K/3/2020. Okresný súd Košice I navrhovaný platobný rozkaz nevydal, ale uskutočňoval úkony v rámci prípravy pojednávania (doručenie žaloby a vyjadrení podľa § 167 CSP) a dňa 19. apríla 2024 postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Bratislave podľa § 20 písm. a) CSP v znení účinnom od 1. júna 2023. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil s poukazom na zásadu perpetuatio fori (§ 36 ods. 2 CSP) a skutočnosť, že konanie bolo začaté na vecne a miestne príslušnom súde (Okresný súd Košice I) a do 31. mája 2023 nebolo právoplatne skončené, preto v zmysle prechodného ustanovenia § 471c CSP je príslušným súdom na jeho dokončenie Mestský súd Košice.

5. Konanie v predmetnej veci sa začalo dňa 8. novembra 2021, t. j. ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“) a zákona č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmto zákonmi bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Jedným z cieľov reformy bola špecializácia výkonu súdnictva, ako možno vyrozumiť zo všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 150/2022 Z. z., v ktorej sa (o. i.) uvádza, že reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov. Tejto špecializácii zodpovedá aj novelizovaná úprava kauzálnu príslušnosti v CSP (tretí oddiel, tretej hlavy, prvej časti CSP), kde podľa § 22 písm. a) CSP platí, že na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave. Predmetná novela sa dotkla aj ustanovenia § 20 písm. d) CSP, upravujúceho tzv. výlučnú miestnu príslušnosť súdov na konania vyvolané osobitnou povahou

konkurzného alebo reštrukturalizačného konania (okrem sporov o vyporiadanie BSM), kde novela vypustila písmeno d) a nahradila ho dovtedajším písmenom e), ktoré upravuje výlučnú miestnu príslušnosť súdov na konania v sporoch týkajúcich sa rozhodcovského konania s výnimkou spotrebiteľského rozhodcovského konania. Príslušnosť súdov na konania vyvolané osobitnou povahou konkurzného konania alebo reštrukturalizačného konania, s výnimkou sporov o vyporiadanie BSM, je od 1. júna 2023 upravená priamo v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“), a to už ako kauzálna príslušnosť (§ 196a ods. 6 v spojení s odsekmi 1 a 2 ZKR).

6. V rámci reformy súdnej mapy boli tiež s účinnosťou od 1. júna 2023 zrušené pôvodné okresné sudy v obvode Krajského súdu v Košiciach a vznikol jeden Mestský súd Košice (premenovaním Okresného súdu Košice I a zároveň prechodom výkonu súdnictva z Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice - okolie na Mestský súd Košice), ktorého sudcovia sa špecializujú na jednotlivé agendy. Obdobne boli zrušené okresné sudy v obvode Krajského súdu v Bratislave a vznikli nové mestské sudy (Bratislava I až IV), každý s inou (špecializovanou) agendou. Mestský súd Košice je s účinnosťou od 1. júna 2023 kauzálny príslušný tak na konanie v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Košiciach [§ 22 písm. b) CSP], ako aj na konanie vyvolané osobitnou povahou konkurzného alebo reštrukturalizačného konania, s výnimkou sporov o vyporiadanie BSM [§ 196a ods. 6 v spojení s § 196a ods. 1 písm. b), resp. v spojení s § 196a ods. 2 písm. a) ZKR]. V obvode Krajského súdu v Bratislave je kauzálny príslušným súdom pre tieto druhy sporov Mestský súd Bratislava III [§ 22 písm. a) CSP, § 196a ods. 6 v spojení s § 196a ods. 1 písm. a) ZKR; výnimkou sú spory podľa § 196a ods. 6 v spojení s odsekom 2 písm. c) ZKR, kde je aj pre obvod Krajského súdu v Bratislave daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Nitra].

7. Podľa § 36 ods. 1 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (§ 36 ods. 2 CSP).

8. Podľa § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

10. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba svoje sídlo.

11. Podľa § 22 písm. a) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

12. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

13. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú sudy viazané.

14. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

15. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Mestského súdu Bratislava III je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

16. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Krajského súdu v Bratislave je mesto Bratislava; jeho obvod tvoria obvody

a) mestských súdov podľa § 2 ods. 1 až 4,

b) Okresného súdu Malacky,

c) Okresného súdu Pezinok.

17. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť bolo v prvom rade potrebné vyriešiť otázku povahy predmetného sporu, teda či ho možno považovať za spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania. Zo spisu vyplýva, že predmetom sporu je neuhradenie faktúry zo dňa 10. augusta 2017, splatnej dňa 8. novembra 2017, ktorú obchodná spoločnosť RB, Veľké Kapušany s.r.o. vystavila právnenému predchodcovi žalovaného a ktorou fakturovala cenu (odplatu) za dielo. Na spoločnosť RB, Veľké Kapušany s.r.o. bol vyhlásený konkurz uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 32K/3/2020 zo dňa 23. júna 2020. Z uvedeného je zrejmé, že predmetná faktúra bola vystavená v čase, keď na spoločnosť úpadcu ešte nebol vyhlásený konkurz. Za spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania alebo reštrukturalizačného konania sa štandardne považuje napríklad konanie o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky, konanie o vylúčenie majetku zo súpisu, konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu úpadcu voči veriteľom, osobitne aj konanie o vyporiadanie BSM podľa § 53 ZKR, prípadne aj konanie o žalobe o určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu. V zmysle doterajšej judikatúry, ak žaloba predstavuje autonómnu žalobu, ktorá nie je založená na konkurznom práve a nevyžaduje si ani začatie takého typu konania (ako v tomto prípade), samotná skutočnosť, že správca konkurznej podstaty je stranou sporu, nepostačuje na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vyplývajúce priamo z konkurzu alebo s ním súvisiace (6Ndc/33/2011, 4Ndc/19/2015, 5Ndob/9/2021, 2Ndob/3/2023, 4Ndob/72/2023). Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nejde o spor, ktorý by bol vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania, na ktorého prejednanie a rozhodnutie by bol kauzálny príslušný súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie, ale že ide o spor medzi dvoma obchodnými spoločnosťami (podnikateľmi), vyplývajúci z ich obchodného záväzkového vzťahu (obchodnoprávny spor). Kauzálnu príslušnosť súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch upravuje § 22 CSP v znení účinnom od 1. júna 2023, pričom v čase začatia konania takáto úprava v zákone absentovala. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava kauzálnej príslušnosti má vzťahovať aj na konania začaté pred účinnosťou novely.

18. Pre rozhodnutie predmetného sporu o príslušnosť bolo preto ďalej potrebné vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnej normy upravenej v § 22 CSP v nadväznosti pre prechodné ustanovenie § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023. Konanie na Okresnom súde Košice I bolo začaté dňa 8. novembra 2021 a až dňa 19. apríla 2024 Mestský súd Košice (ktorý vznikol premenovaním Okresného súdu Košice I) spor postúpil Mestskému súdu Bratislava III.

19. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

20. V rámci novely CSP bolo prijaté prechodné ustanovenie § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie tak upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023, neupravuje však zachovanie funkčnej a ani kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by zákonodarca mal v

úmysle upraviť v prechodnom ustanovení § 471c CSP aj zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, urobil by tak explicitne ako v prípade (iného) prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP.

21. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom potrebné novú právnu úpravu kauzálnej príslušnosti súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch obsiahnutú v § 22 CSP aplikovať aj na konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023. Okamžite aplikovateľné je aj ustanovenie § 40 CSP časť vety za bodkočiarkou (ktoré znenie bolo zavedené novelou CSP, uskutočnenou zákonom č. 261/2023 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2023, ktorá neobsahovala žiadne prechodné ustanovenie), podľa ktorého je súd oprávnený a zároveň povinný skúmať svoju kauzálnu príslušnosť na konanie v obchodnoprávných sporoch, resp. jej nedostatok iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu. Ako nedôvodnú preto Najvyšší súd SR hodnotí argumentáciu predkladacieho súdu, ktorý poukazoval na to, že Mestský súd Košice spor postúpil až po takmer troch rokoch svojej nečinnosti, a to v rozpore so základnými princípmi CSP a prechodným ustanovením § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023.

22. Najvyšší súd SR tiež poukazuje na to, že pri určení súdu príslušného na konanie v obchodnoprávných sporoch (kauzálne príslušného) podľa § 22 písm. a) až písm. h) CSP (ktoré ustanovenie upravuje až 8 kauzálne príslušných súdov) treba vychádzať z toho, do ktorého obvodu kauzálne príslušného súdu spadá - v konkrétnom prípade - inak všeobecne určený miestne príslušný súd. Kauzálna príslušnosť sa v týchto prípadoch spája s miestnou príslušnosťou, resp. ju nahrádza (viď obdobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Ndc/6/2019 z 30. mája 2019).

23. Najvyšší súd SR vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Mestským súdom Košice nie je dôvodný a na konanie v predmetnom obchodnoprávnom spore proti právnickej osobe (obchodnej spoločnosti), ktorej sídlo sa v čase začatia konania (§ 36 ods. 2 CSP) nachádzalo v okrese Bratislava II, t. j. toho času v obvode Mestského súdu Bratislava III (ktorý obvod patrí do obvodu Krajského súdu v Bratislave) je kauzálne príslušný Mestský súd Bratislava III [§ 12 ods. 1, § 13 v spojení s § 15 ods. 1, § 22 písm. a) CSP a § 2 ods. 3 v spojení s § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z.].

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.